

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم و بر زنده یک تن مباد از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Iran's M.

انینة ایران

نویسنده: والری بورت (VALERY BURT)

برگردان: ا. م. شیری

۱۳ جولای ۲۰۲۴

معماهائی برای مسعود پزشکیان

[هر فرد ایرانی، خواه یک مقام دولتی، خواه یک انسان عادی، اگر بر این گمان باشد که ایران با مذاکره و بحث می‌تواند تحریم‌های غرب امپریالیستی به سرمداری امریکا را حتی به بهای تعطیلی کامل برنامه هسته‌ای و طرح‌های دفاعی کشور لغو کند، سخت اشتباه می‌کند. لغو تحریم‌ها خواب و خیال است، توهم است، همه باید از روی‌پردازی بیدار شوند، این توهم را از سر بیرون کنند. زیرا، قلدران جهان تروریسم را به سطح سیاست دولتی ارتقاء داده‌اند و از تحریم به مثابه ابزار تروریسم اقتصادی استفاده می‌کنند. نمونه‌های تاریخی در مقابل چشم است: اتحاد شوروی با قدرت گرفتن باند یاکولنیف-گوربچوف- یلتسین در سال ۱۹۸۵ عملاً وجود نداشت. در سال ۱۹۹۱ رسماً از نقشه سیاسی جهان حذف شد یا کردند، اما تحریم‌های امریکا در رأس دنیای غرب هنوز نه تنها لغو نشده، حتی در ارتباط با روسیه تشدید هم شده است. لیبیا، سال ۲۰۰۵ برنامه هسته‌ای خود را به طور تمام و کمال برجید. تأسیسات هسته‌ای خود را بار کشتی کرد و به امریکا تحویل داد، توجه کنید به چه سرنوشتی گرفتار شدند. دیگر کشورهای تحت تحریم را- از کوبا تا چین، کوریای دموکراتیک، عراق و غیره را در نظر بگیریم. لغو و مهار تروریسم اقتصادی در شرایط کنونی جهان صرفاً یک توهم است و دیگر هیچ! بنابراین، اگر چنانچه دولت پزشکیان بخواهد با رویای لغو تحریم‌ها- تروریسم اقتصادی- ما را سرگرم کند، باید منتظر مقاومت و مقابله ملی باشد.] - شیری

آیا یک اصلاح‌طلب قادر است اصلاحاتی در ایران انجام دهد؟

پزشک ۶۹ ساله، وزیر سابق بهداشت که در انتخابات ریاست جمهوری ایران پیروز شد، هنوز برنامه اقدام خود را اعلام نکرده است. بنابراین، ما فقط می‌توانیم در مورد خطوط استراتژی آینده مسعود پزشکیان صحبت کنیم. و بیندیشیم که دوستان و دشمنان یکی از بزرگترین و تاثیرگذارترین کشورهای خاورمیانه چه انتظاری دارند.

آیت‌الله سید علی خامنه‌ای، رهبر ایران، به پزشکیان چنین توصیه کرد: "توصیه می‌کنم رئیس جمهور منتخب ایران به آینده نگاه کند و راه رئیسی (رئیس جمهور فقید کشور - تحریریه) را ادامه دهد. آرزو می‌کنم از تمام ظرفیت‌های کشور، به ویژه جوانان انقلابی برای پیشرفت استفاده کند."

این سخنان صرفاً رسمی بودند. زیرا، در جمهوری اسلامی رئیس جمهور عملاً نمی‌تواند مستقلانه تصمیم بگیرد. ولی فقیه اقدامات رئیس جمهور را کنترل می‌کند. این مقام، طبق قانون اساسی، بالاترین مقام در کشور محسوب می‌شود. مقام معظم، رهبر ایران و فرماندهی کل قوا است و در مورد جهت‌گیری‌های اصلی سیاست دولت فرمان می‌دهد، حکم صادر می‌کند.

همانطور که بسیاری از کارشناسان معتقدند، بعید است آیت‌الله خامنه‌ای اجازه "آزادی عمل" به پزشکیان بدهد. با این حال، رئیس جمهور جدید که اصلاح‌طلب محسوب می‌شود، قصد دارد برخی تغییرات اجتماعی را که در جریان تبلیغات انتخاباتی خود به آن اشاره کرد، انجام دهد. به ویژه، او قول داد به کسانی که "صدای‌شان شنیده نمی‌شود"، توجه کند

تصور درجه آمادگی "بالای" محافظه‌کار جمهوری اسلامی برای انجام تغییرات، که بسیاری از آن‌ها ضروری به نظر می‌رسند، دشوار است. و از همه مهمتر این است که نظر آیت‌الله خامنه‌ای نسبت به آن‌ها معلوم نیست. اتفاقاً او بیمار است و بیماری وی در طول سال‌ها بسیار پیشرفته است. آیت‌الله خامنه‌ای ۸۵ سال سن دارد و سکان کشور را که در سال ۱۳۶۸ از رهبر انقلاب اسلامی، روح‌الله خمینی اسطوره‌ای به ارث برده است، دیگر محکم در دست ندارد.

به طور کلی، ما می‌توانیم نه با اطمینان در مورد آنچه که اتفاق خواهد افتاد، بلکه در مورد آنچه که ممکن است اتفاق بیفتد، با درجه خاصی از احتیاط صحبت کنیم. این، به ویژه به حفظ و تعمیق همکاری با روسیه در زمینه‌های مختلف مربوط است. اما اگر ایران به احیای روابط با آمریکا به میزان کمتری نسبت به قبل شروع کند، گام‌های بعدی برای رفع تحریم‌های اقتصادی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی خواهد بود...

اما همه این‌ها رویا هستند، تحقق آرزوهای خوب هنوز امکان پذیر نیست. زیرا، برای انجام این کار، ایران باید برنامه هسته‌ای خود را مسدود یا کلاً تعطیل کند. و از حمایت از حزب‌الله لبنان و دیگر سازمان‌های رادیکال در خاورمیانه، از جمله، حوثی‌های یمن، خودداری نماید.

البته این اتفاق نخواهد افتاد. حداقل فعلاً...

نمی‌توان انتظار داشت در حوزه روابط ایران و چین تغییراتی روی دهد. بخصوص اینکه، فعالانه توسعه مئیابد. پکن یکی از فعال‌ترین شرکای تهران است: تقریباً ۴۵ درصد واردات از چین و ۵۵ درصد صادرات به جمهوری خلق چین است.

تنها طرفی که از آمدن پزشکیان چیزی نصیبش نمی‌شود، مطمئناً اسرائیل است. رئیس جمهور جدید اعلام کرد که با همه کشورهای به جز دولت یهود روابط دوستانه خواهد داشت. اما پزشکیان تل‌آویو را تهدید نکرد. درست است، بسیاری از سیاستمداران ایرانی این کار را برای او انجام دادند و قول دادند که اگر اسرائیل همچنانکه اعلام کرده است وارد جنگ با حزب‌الله بشود، ایران با تمام قوا به حزب‌الله کمک خواهد کرد.

اکنون دشوار است تصور کنیم که زمان‌های دیگری نیز بودند که دشمنان قسم‌خورده امروزی در بسیاری از حوزه‌ها، به ویژه، در عرصه نظامی، شرکای فعال بودند. ایران در دوره فرمانروایی محمدرضا شاه پهلوی رتبه اول واردات تسلیحات اسرائیلی را در جهان داشت! ایران در جنگ سال ۱۹۶۷ اسرائیل با کشورهای عربی از دولت یهود حمایت کرد و در جنگ دیگر، یعنی جنگ یوم کپور، ۲۵ جنگنده فانتوم به تل‌آویو تحویل داد.

دانشمندان اسرائیلی ساخت یک راکتور هسته‌ای را در بوشهر آغاز کردند و یک تحقیقات امکان‌سنجی برای راکتور دیگری در اصفهان به عمل آوردند. تحولات بعدی در جریان بود، اما در بهمن ماه ۱۳۵۷ در ایران انقلاب رخ داد، شاه از ایران گریخت و اسرائیلی‌ها نیز مجبور به فرار شدند.

روابط دیپلماتیک دو کشور قطع شد. از آن زمان تا به امروز، اسرائیل و ایران پیوسته یکدیگر را به وحشتناکترین مجازات‌ها تهدید می‌کنند...

مردم آنکارا در پی حل این معما هستند: از یک "ترک آذربایجانی الاصل" آنطور که رجب طیب اردوغان رئیس جمهور ترکیه پزشک‌های را نامید، چه انتظاری باید داشت؟

اگرچه این دو کشور روابط دیرینه دارند، اما مشکلات جدی زیادی بین آن‌ها وجود دارد. آیا امیدی هست که حداقل تا حدی حل شوند؟

طبق معمول، در چنین مواقعی صدای بدبینان و خوشبینان به گوش می‌رسد. با این حال، موارد اخیر بیشتر است، به خصوص اینکه پزشک‌های در صحبت‌های خود در دوره مبارزات انتخاباتی چندین بار از ترکیه به نیکی نام برد. خوشبینان معتقدند که رئیس جمهور جدید ایران می‌تواند گفت‌وگوی سازنده برقرار کند.

... الهام علنیف، رئیس جمهور آذربایجان به ایران پیام تریک فرستاد. در پیام گفته می‌شود، که اهمیت زیادی برای روابط دو کشور که "بر روی پایه‌های قوی مانند ریشه‌های مشترک مذهبی و فرهنگی، دوستی و برادری بنا شده است، قائل است".

در مطبوعات آذربایجان نیز لحن خوشبینانه حاکم است و ملیت پزشک‌های را برای باکو مفید تلقی می‌کنند. او یک آذربایجانی تبار است و می‌تواند حداقل بخشی از اختلافات بین دو کشور را از میان بردارد.

اما زرتشت عزیزاده، کارشناس علوم سیاسی، نظر متفاوت و مشکوک دارد. او می‌گوید: "پزشک‌های یک شهروند جمهوری اسلامی ایران، یک سیاستمدار ایرانی، یک فرد بلندپایه در جامعه ایران و وفادار به نظام اسلامی است. بنابراین، نمی‌توان انتظار پیشرفت سیاسی شدید در روابط دیپلماتیک آذربایجان و ایران داشت".

محمود دلخسته، نویسنده ایرانی توضیح داد که وطنش یکی از معدود کشورهای جهان است که نمایندگان اقوام مختلف از کُرد و لر گرفته تا آذربایجانی و تاجیک در آن زندگی می‌کنند. و اگر پزشک‌های تمایل به تحقق عدالت و حذف سیاست‌های تبعیض‌آمیز داشته باشد، می‌تواند در این زمینه کار مشخصی انجام دهد.

حدود ۱۸ میلیون آذربایجانی در این کشور زندگی می‌کنند. تعداد آن‌ها در میان مشاهیر ایران زیاد است. مقام معظم رهبری سید علی خامنه‌ای، میرحسین موسوی، نخست وزیر سابق و یکی از چهره‌های سرشناس اپوزیسیون از آن جمله‌اند. مهدی بازرگان، اولین نخست وزیر جمهوری اسلامی و آخوند صادق خلخالی نیز نمایندگان این ملیت بودند. بنابراین هیچ چیز غیر عادی در انتخاب یک آذربایجانی الاصل به عنوان رئیس جمهور ایران وجود ندارد.

... نتایج انتخابات ریاست جمهوری نمی‌توانست از مرکز توجه ارمنستان دور بماند. می‌توان آن را سنگین توصیف کرد. طی مدت طولانی، هیچ اصطکاک جدی در روابط بین دو کشور وجود نداشت، تا اینکه ایروان نگاه متملقانه خود را به سوی غرب برگرداند.

به ویژه ایران از رزمایش نظامی ارمنی-آمریکائی در سال گذشته و همکاری نظامی-فنی با فرانسه ناراضی بود . رهبری جمهوری اسلامی به صراحت گفته است که نمی‌تواند بیگانگان را در مرزهای خود تحمل کند. در ژانویه سال جاری، ابراهیم رئیسی، رئیس جمهور ماقبل پزشکیان، در گفتگوی تلفنی با نیکول پاشینیان، نخست وزیر ارمنستان، تأکید کرد که منطقه نباید به میدان رقابت قدرت‌های فرامنطقه‌ای تبدیل شود. با این وجود، امکانات گسترده‌ای برای همکاری بین دو کشور باقی مانده است. مهدی سبحانی، سفیر ایران در ارمنستان گفت: "سیاست ایران در قبال ارمنستان یک سیاست اصولی است. هدف ما توسعه و گسترش همکاری با کشورهای همسایه، از جمله ارمنستان است. سیاست با تغییر دولت تغییر نمی‌کند". با وجود این، ژانا واردانیان، کارشناس علوم سیاسی، با رعایت جانب احتیاط می‌گوید که پزشکیان به عنوان نماینده مجلس طی اظهاراتی از آذربایجان حمایت کرد و اطرافیان او نیز همین نگاه را داشتند. در عین حال، به نظر او، اگر نظام در کل نخواهد، بعید است مقامات جدید ایران به تغییرات جدی دست بزنند. به هر حال، تنها این باقی می‌ماند که منتظر اقدامات رئیس جمهور جدید ایران باشیم که باید معماهای بسیاری را حل کند. کار او بسیار زیاد است.

منتشره در: [بنیاد فرهنگ ستر ائیزیک](#)

۲۲ تیر- سرطان ۱۴۰۳